

Dr. Handó Tünde Elnök Asszony részére
Országos Bírósági Hivatal

VESZPRÉMI TÖRVÉNYSZÉK ELNÖKE	
VESZPRÉM	
Árkezet:	
2012 -11- 3 0	
2012. EL. 12. A. 17/3 SZ.	
Melléklet:	pályázati felhívás

Tisztelt Elnök Asszony!

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által kiírt pályázati felhívásra

m e g p á l y á z o m

a Veszprémi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állását.

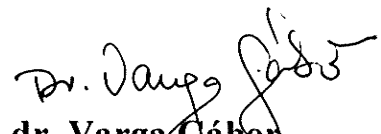
A pályázati kiírásban megjelölt feltételeknek megfelelek.

A pályázathoz mellékelem szakmai önéletrajzomat és a pályaművet.

Hozzájárulok ahhoz, hogy a bírói értékelésem és vezetői vizsgálatom iratait beszerezze és kezelje.

Veszprém, 2012. november 28.

Tisztelettel:

dr. Varga Gábor

Szakmai önéletrajz

1963. december 5-én születtem Zircen. Középiskolai tanulmányaimat a veszprémi Lovassy László Gimnáziumban végeztem. Ezt követően egy évig a Bakony Művek számítástechnikai központjában dolgoztam, itt ismerkedtem meg az informatika világával (ez utóbb, 2004-ben ECDL számítógépes vizsgában teljesedett ki). Sorkatonai szolgálatom után tanulmányaimat a szegedi József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán folytattam, itt az Állam- és Jogelméleti Tanszéken évekig demonstrátori teendőket láttam el. Az egyetemet „summa cum laude” minősítéssel végeztem 1989. február 18-án.

1989. március 1-jén a Veszprémi Városi Bíróságon helyezkedtem el fogalmazóként. A titkári beosztás kihagyásával 1991. július 1-jén kaptam bírói kinevezést, a büntető ügyszakba osztottak be, alapvetően közlekedési referádát vittem. 1996. június 21-én „kiváló” minősítésű közlekedési szakjogi oklevelet szereztem az ELTE Jogi Továbbképző Intézetében.

1997. szeptember 1-jével neveztek ki a Veszprém Megyei Bíróságra, fellebbviteli tanácsban voltam előadó bíró, illetve egy ideig a büntetés-végrehajtási bírói beosztást is elláttam. 2003. február 1-jétől vezetem a 2. számú büntető fellebbviteli tanácsot.

2004. július 5-én zárult a bírói vizsgálatom „kiválóan alkalmas” minősítéssel.

A korábbi kollégiumvezető nyugdíjba vonulását követően a törvényszék elnöke igazgatási feladatok ellátásával is megbízott, így folytattam bíróvizsgálatot, panaszügyet intéztem, részt vettem az országos kollégiumvezetői értekezleten, javaslatot tettem szakmai nap megtartására.

Több mint másfél évtizede tagja vagyok a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága Büntetőjogi Munkabizottságának, a bizottság gondozásában megjelent tanulmánykötetekben több dolgozatom is megjelent, ezek között van szigorúan szakmai tárgyú, de kifejezetten igazgatási témával (A bírói munka hatékonysága) foglalkozó írás is.

Felkérésre több előadást tartottam szakmai közönségnek, így osztrák, francia, lengyel jogász-kollégáknak, illetve nem szakmai közönségnek is különféle jogi

tárgyú előadásokat (szabadegyetemen, Nemzetközi Rendőr Szervezet – IPA, egyesületek számára, osztályfőnöki órák keretében).

Rendszeres résztvevője vagyok a Magyar Bíróképző Akadémia központi oktatásainak, de 2006. április 21-én elvégeztem az OITH által szervezett 60 órás oktatói képzést („Képzők képzése”) is. Oklevelet kaptam az igazságügyi közlekedési szakértők által szervezett tanfolyamon is.

Több ciklus óta tagja vagyok a Jogi Szakvizsgabizottságnak, büntetőeljárásból vizsgáztatok. Huzamos ideje veszek részt a fogalmazók és ügyvédjelöltek képzésében és vizsgáztatásában, itt kezdetben bv. jogot adtam elő, jelenleg Btk. Különös Részt oktatok.

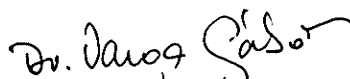
Másodfokú bírói szolgálatom alatt több bírónak segítettem instruktorként.

Voltam elnöke a megye bírói tanácsának 1997-98-ban (jelenleg is tagja vagyok), elnökségem alatt szerveztük újjá a Magyar Bírói Egyesület helyi szervezetét, a jogászegylet helyi szervezetének küldöttjének is megválasztottak. Jelenleg a Magyar Kriminológiai Társaság Észak-Dunántúli Regionális Szervezete elnökségének tagja vagyok.

A civil társadalomban az alábbi funkcióim voltak: másodmagammal alapító a Veszprémi Waldorf-pedagógiai Alapítványban, illetve felügyelőbizottsági elnök egy judoegyesületben.

1988. óta vagyok házas, feleségem dr. Vargáné dr. Lajtai Hajnalka ügyvéd. 3 gyermeket nevelünk: Zita 20, Ákos 18, Gábor 15 éves, mindhárman középiskolások.

V e s z p r é m , 2012. november 30.

Dr. Varga Gábor

PÁLYAMŰ

a Veszprémi Törvényszék kollégiumvezetői állására kiírt pályázatra

I. A kollégiumvezető feladat- és jogkörét alapvetően „A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv.” (Bsz.) szabályozza, illetve jelen pályázat esetében ehhez kapcsolódóan és igazodva a „Veszprém Megye Bíróságainak Szervezeti és Működési Szabályzata” (Szmsz.).

Pályaművemben a Bsz. vonatkozó szabályait nem kívánom külön citálni, a jogszabályi háttérrel ismerem, csakúgy, mint azok, akik a pályázatról véleményt nyilvánítanak, illetve döntenek. Ugyanakkor az Szmsz. kevésbé publikus, illetve ismert szabályrendszer, ezért ennek a kollégiumvezetőre vonatkozó rendelkezését szükségesnek tartom ismertetni.

Ehhez képest az Szmsz. 18.§-a akként rendelkezik, hogy a törvényszék elnöke a fellebbviteli tanácsok felállításáról, illetve összeállításáról szóló döntés előtt beszerzi a kollégiumvezető véleményét. A tanács összetételének eseti megváltoztatása a kollégiumvezető engedélye alapján történik. Szmsz. 29.§ : a kollégiumot a kollégiumvezető irányítja és működteti a jogszabályok keretei között, a törvényszék munkatervéhez igazodva. A kollégium működési szabályzatot nem készít, működése a saját munkatervére és a kollégiumi ügyrend szerint történik.

A kollégiumvezető az oktatásért felelő törvényszéki elnökhelyettes igazgatási felügyelete mellett szervezi az éves munkaterv szerint tartandó szakmai napokat (Szmsz.33.§). A törvényszék ítélkező tevékenységével, vagy a megye

bíróságainak joggyakorlatával kapcsolatos panasz esetén a panaszügy intézője az illetékes kollégiumvezető (Szmsz.65.§). A kollégiumvezető igazgatási feladatait az Szmsz.71.§-a az alábbiakban sorolja fel : a bíró munkájának értékelése, az elvi jelentőségű határozatok gyűjtése (visszaulva a Bszi. 26.§-ában foglaltakra), a szakmai napok témakörének meghatározása, a panaszügyek intézése, a jogszabályban vagy a törvényszék elnöke által meghatározott egyéb igazgatási feladatok ellátása, a jogegységi döntésekhez szükséges előterjesztés előkészítése.

Ez tehát az a jogi környezet, melyben a kollégiumvezető tevékenykedik. A jogi szabályozás nem hagy kétséget affelől, hogy a kollégiumvezető igazgatási feladatokat is ellát. Egy szervezet működésében – egyebek mellett – két dolog okozhat diszfunkciót. Egy terület lefedetlensége, illetve a párhuzamosságok megléte. Esetünkben az igazgatási és a szakmai funkció összhangjára gondolok. A korábbi évek vezetési filozófiája (amikor még stabil és folyamatos vezetése volt a bíróságainknak) az volt, hogy a lehető legélesebben különüljön el a vezetők között az igazgatási és a szakmai irányítás. Ennek keretében az eljárási határidők betartásának ellenőrzése alapvetően az igazgatási vezetők feladata volt. Ez a rendszer alapvetően jól működött. A bírókat terhelő eljárási határidők azonban megváltoztak, megsokasodtak és szigorúbbá váltak (pl. kiemelt ügyek intézése, stb.), így álláspontom szerint szükséges a kollégiumvezető igazgatási, elsősorban ellenőrzési feladatkörének erősítése. Mivel jelenleg nem ismeretes előttem a törvényszék következő elnökének személye, így az elsőszámú igazgatási vezető koncepcióját sem ismerem, de nyilvánvalóan a vezetői hatáskörök pontos tisztázása esetén a párhuzamosságból eredő diszfunkció kiküszöbölhető.

II. A jogszabályi háttér rögzítése után, s mert felmerült a törvényszék korábbi vezetésének koncepciója, szükségesnek tartom külön fejezetben ismertetni saját vezetői felfogásom főbb elemeit, illetve vezetői koncepciómat.

Elöljáróban el kell mondanom, hogy több mint másfél évtizede dolgozom fellebbviteli tanácsban, a megyében a leghosszabb ideje, így nálam jobban talán senki nem ismeri a megye bíróságainak ügyforgalmi történetét, a bírák képességét, elhivatottságát, munkásságát. Elsőfokú bíróként dolgoztam közel 300-as folyamatban lévő ügymennyiséggel is, a másodfokú tanácsot annak

idején 250 körüli folyamatban lévő ügyel vettem át, voltam büntetés-végrehajtási bíró is, vagyis vádemeléstől a határozatok végrehajtásáig volt alkalmam tapasztalatot gyűjteni. A több mint 2 évtizedes bíró múltam egyik legnagyobb tapasztalása, hogy komplexen, rendszerben kell gondolkodni. A szervezéstan tudománya régen felismerte azt a törvényszerűséget, hogy egy szervezeten belül a szervezetileg elkülönült kisebb szervezeti egységeknél szinte nyomban megjelenik az alszervezet önálló, elkülönült érdeke, ami olykor akár az egész szervezet érdekeivel is ellentétes lehet. Ez igaz a bírósági rendszerre is, hiszen ha az ügy gyors befejezése érdekében a tárgyaló bíró úgy szab ki közérdekű munka büntetést, hogy a személyi, illetve a büntetés végrehajthatóságával kapcsolatos körülményeket nem tisztázta kellő mértékben, a büntetés végrehajtása elnehezül, megakad, fölösleges többletmunkát és költséget okozva. Ha a másodfokú bíróság, noha bizonyítás felvételével kiküszöbölhetné az elsőbírói ítélet megalapozatlanságát, de a kedvező pertartam-statisztikára figyelemmel inkább hatályon kívül helyez, összességében szintén felesleges túlmunkával, költséggel terheli a bírósági rendszert, végezetül jelentős pertartam-növekedést okoz. (Erre később konkrét adatokkal is szolgálok az egyes bíróságok helyzetének elemzésekor.) Kiemelt feladatommak tartom annak a szemléletnek a megismertetését, terjesztését, mely a bíróságot egészében, komplexitásában, rendszerben tekinti és működteti. Ennek alapja egymás munkájának megismerése és a kommunikáció, amivel kapcsolatosan konkrét elképzeléseimet alant ismertetni fogom.

De ugyanezen elvek alapján kell szemlélni a tágabb értelemben vett igazságszolgáltatást is, vagyis a nyomozóhatósággal, ügyészséggel, ügyvédséggel, a kormányhivatalok illetékes szerveivel (pl. pártfogói szolgálat), szakértői karral, stb. együtt, azokkal rendszerben. A nyomozati szakban a szakértő kirendelésének mellőzése utóbb, a bírói szakban ugyanolyan, vagy még nagyobb költségek felmerülése mellett már bizonyítási nehézségeket okoz. Vagyis a teljes büntetőeljárást tekintve hatékonyságcsökkentő hatása van, többletmunka és -költség mellett. El kell tehát érni a már említett szemlélet elfogadását az ún. társszerveknél, illetve hivatásrendeknél is. Ennek megoldására azért tartom magamat alkalmasnak, mert a hivatkozott szervek, intézmények vezetőivel, tagjai közül többekkel kifejezetten jó formális és informális kapcsolatot ápolok. Tanácselnökként is felvettem a kapcsolatot a rendőri szervekkel pl. a gyermekkorú tanú kihallgatásával kapcsolatos olyan bevett gyakorlattá fajult eljárási szabálysértések kiküszöbölése érdekében, melyek alkalmanként a bizonyítás ellehetetlenülése miatt a vádlottak

felmentéséhez vezetett. Ugyanakkor ismerek olyan esetet is, amikor a rablási ügy nyomozóját eredményessége miatt a nyomozás lezárását követően kitüntették, ám az ügy bírósági szakban elsőfokon jogerősen felmentéssel zárult. Sajnos mindmáig kivételes és alkalmi volt az a megoldás is, mikor egy rendőrségi osztályvezető állományával visszatérően megismertette a munkájukhoz kapcsolódó, s végső soron azt minősítő bírósági határozatokat, holott ennek rendszeres és intézményes formában kellene zajlania.

Mindezt alapvetően a szervek közötti kommunikációval lehet rendezni, melyhez úgy érzem a társadalmi, szakmai és emberi elismertséggel rendelkezem.

III. A megye büntetőbíróságai helyzetének értékelése :

A./ A személyzeti helyzet

Veszprém megyében a törvényszéken kívül 5 helyi bíróság működik : Ajkán Pápán, Tapolcán, Veszprémben és Zircen. Jelenleg Ajkán 2, Pápán 2, Tapolcán 2, Veszprémben 10 bíró teljesít szolgálatot (a későbbiekben írt kiegészítésekkel), míg Zircen nincs önálló büntetőbíró, a büntetőügyeket a Veszprémi Városi Bíróságról kirendelt bíró oldja meg. Az Ajkai Városi bíróság 2 bírāja közül egy a Veszprémi Városi Bíróságról kirendeléssel szolgál, előreláthatólag az egyik állandó bíró jövő év tavaszán térhet vissza gyermekgondozási szabadságáról, s ekkor a Veszprémből kirendelt bíró visszatérhet szolgálati helyére. A Pápai Városi Bíróságot is érintette a nyugdíjazási hullám, a városi bíróság elnöke ment nyugdíjba, ugyanakkor új bíró is munkába állt, ám az engedélyezett 3 státuszból csak 2 van betöltve. E bíróság személyzeti helyzetét bonyolítja, hogy az egyik állandó bíró elköltözött a megyéből, és már a rövid távú tervei között szerepel a bíróságváltás is. A Tapolcai Városi Bíróság 2 bírójának egyike egyben a városi bíróság elnöke is, ugyanakkor e bíróság helyzete stabil, hosszabb távra megoldottnak látszik. A Veszprémi Városi Bíróság személyzeti helyzete bonyolult és elnehezült, tulajdonképpen súlyosnak is minősíthető. Az engedélyezett 16 fős bírói létszámhoz képest 1 bíró tartós felrendeléssel a Veszprémi Törvényszék

másodfokú tanácsában tárgyal teljes munkaidőben, 1 bíró időközben kinevezést kapott a törvényszék elsőfokú ügyszakába, 1 bíró 6 kiemelt ügy elintézésére kapott kirendelést a törvényszékre, fennmaradó munkaidejében tárgyal a városi bíróságon, 1 bíró csoportvezetői feladatokat lát el (ő egyben a törvényszék elnöki állására is pályázott, jelen pályamű megírásakor az a pályázat még nem bíraltatott el), 1 bíró éppen jelen hónapban kezdi meg gyermekgondozási szabadságát, 2 bíró már gyeseen van, 1 fő teljes munkaidőben nyomozási bírói teendői mellett szabálysértési ügyeket is intéz, míg további egy kolléga háromnegyed résznyi munkaidőben nyomozási bíró, egynegyed részben tárgyaló bíró. Sajátos helyzetben van egy kolléga, aki az ügyészséggel kapcsolatos összeférhetetlenség miatt átmenetileg jószerivel csak magánvádas ügyeket tárgyalhat. Így aztán gyakorlatilag 4 bíró számítható teljes státuszú tárgyalóbírónak. s miként arra már utaltam egy bíró ellátja a Zirci Városi Bíróság ügyérkezését is. Mindez statisztikailag átszámítva, súlyozva azt jelenti, hogy a tárgyalóbírák száma nem éri el a 7 főt (2012. október végi adat).

A Veszprémi Törvényszék elsőfokú ügyszakában jelenleg 3 bíró dolgozik, 1 fő teljes munkaidőben, 1 fő félállásban bv. bíró, a fennmaradó munkaidejében tárgyaló bíró. Egyik kolléga idén ősszel nyert kinevezést a törvényszékre, de ő csak 1 ügyet tárgyal (az ún. vörösiszap-ügy), ami előreláthatólag huzamos ideig leköti. A Veszprémi Városi Bíróságról egy bíró felrendelésre került 6 kiemelt ügy letárgyalására. Összefoglalva tehát a törvényszéki elsőfokú ügyekre 1,5 bíró jut, egyébként hosszú évek óta ez a helyzet.

A nyugdíjazások legsúlyosabban a Veszprémi Törvényszék másodfokú ítélkezését érintették, hiszen a büntetőbíró törvényszéki elnök mellett a kollégiumvezető, egy bf. tanácselnök és egy bf. előadó bíró ment nyugdíjba. Korábban a másodfok 2,5 tanáccsal működött, jelenleg 2 tanácsot úgy tudunk összeállítani, hogy az egyikben a Veszprémi Városi Bíróságról felrendelt bíró dolgozik. Kinevezett bf. tanácselnök egyedül én vagyok, a másik tanácsot a kollégám megbízással vezeti. A bv. bírói teendőket félállásban az egyik törvényszéki bíró látja el úgy, hogy Veszprémben évekkal ezelőtt a viszonylag kis létszámú bv. intézetet egy jóval nagyobb befogadóképességű börtön váltotta fel, s miközben évtizedekre visszamenőleg fél bírói státusz jutott a bv. ügyintézésre, az ügyérkezés pedig rohamosan nő.

B./ Ügyforgalmi helyzet

A fent ismertetett személyzeti helyzetet kell összevetni tehát az aktuális munkateherrel. Előrebocsátom, hogy nem citálok a pályaművemben részletes statisztikai táblázatokat, csak azokra a főbb adatokra hivatkozom, melyek következtetések levonására szolgálnak. A Zirci Városi Bíróság ügyforgalmát külön nem elemzem, annak alacsony abszolút számaira figyelemmel, azonban megjegyzendő, hogy e bíróság ügyforgalma gyakorlatilag a Veszprémi Városi Bíróság terhére esik.

A 2012. október végi statisztika szerint az Ajkai Városi Bíróság ügyérkezése az országos átlag **167%-a**, a Pápai Városi Bíróságé az országos átlag **141%-a**, a Tapolcai Városi Bíróságé **173%**, a Veszprémi Városi Bíróságé **97%**, a Veszprémi Törvényszék elsőfokán **104%**, ugyanitt másodfokon **97%**. Mindehhez képest a bíróságok befejezése az országos átlaghoz képest: Ajkán **161%**, Pápán **90%**, Tapolcán **105%**, a Veszprémi Városi Bíróságon **103%**, törvényszék I. fokon **62%**, ugyanitt másodfokon **105%**. A folyamatban maradt ügyek esetén az arány Ajkán **207%**, Pápán **138%**, Tapolcán **115%**, a Veszprémi Városi Bíróságon **97%**, törvényszék elsőfokon **88%**, ugyanitt másodfokon **72%**.

Az ügyforgalmi adatokat tekintve a legsúlyosabb helyzet az Ajkai Városi Bíróságon ismerhető fel, ahol is további bírói státusz létesítése nem az optimális működés feltétele, hanem a működés minimális feltétele. Ugyancsak indokolt lenne a Veszprémi Városi Bíróságon is további bírói státusz létesítése, a munkaszervezési szempontokat leszámítva azon örvendetes körülményre figyelemmel, hogy e bíróságon hosszú ideje és többen is tartósan távollévőnek (gyes) minősülnek, így a túlbetöltés engedélyezése indokoltnak látszik.

Bár első látásra a bf. tanácsok helyzete nem tűnik rossznak az országos átlaghoz képest, ennek azonban feltétele, hogy két teljes és állandó bf. tanács működhessen, ami azonban (akárhogyan is alakuljon az elnöki, elnökhelyettesi, kollégiumvezetői pályázat) további státusz engedélyezését feltételezi. Annál is inkább, mert eredményes perújítási eljárásokba már így is teljes létszámmal kell bevonni az elsőfokú törvényszéki bírákat.

Nyilvánvaló, hogy ezt a statikus képet árnyalni kell az érkezések, befejezések, folyamatban maradt ügyek tendenciáival, vagyis dinamikát kell adni a statisztikának, ennek érdekében több évre visszamenőleg megvizsgáltam az ügyforgalmi adatokat. Az ügyérkezésben állandósult csökkenő tendenciát felismerni nem lehet, némileg kiszámíthatatlanná teszi a hosszútávú prognózist

az anyagi, de főként az eljárási szabályok változása. A zaklatás bűncselekményének bevezetése, minként az várható volt, mostanra jelentős mennyiséget ért el, hiszen e bűncselekmény korábban szabálysértésként megfogalmazott magatartásokat is kriminalizált. Az eljárási szabályok változása (pl. az illetékességgel kapcsolatban) szintén átrajzolta a bíróságok közötti munkaterhet. Összességében megállapítható, hogy a pillanatnyi ügyforgalmi adatok jó kiindulási pontot nyújtanak a jövőbeni tervezéshez.

Természetesen a mennyiségi adatokból önmagukban értelmes következtetések nem vonhatók. Ezért a bíróságok minőségi mutatóit is szükséges elemezni. Mivel a bf. minták összegzése csak félévente történik, ezért most a 2012. első félévi B/2. tábla adatait elemzem kiemelve, hogy a B/2. tábla nem ügyekre, hanem a jogerősen befejezett ügyek vádlottjaira lebontva tartalmaz adatokat. Veszprém megye helyi bíróságai által hozott ítéletek esetében 50,9% fejeződött be helybenhagyással, 6,6% hatályon kívül helyezéssel, míg a fennmaradó 42,5% megváltoztatással zárult, ez utóbbi esetben nagyobb részt büntetéskiszabási szempontok játszottak közre. Mindezek az adatok 2010-ben még úgy néztek ki, hogy 44,9% helybenhagyás mellett 7,2 % hatályon kívül helyezés történt. Statisztikai hibahatáron kívüli a változás, tehát a javulás mindenképpen megállapítható.

További minőségi mutató a folyamatban lévő ügyek pertartama. Ez bíróságonként elemezve a következő képet mutatta 2012. október végén: Ajkán a folyamatban volt 273 ügynek 1,4%-a 3 éven túli, 4%-a 2-3 év közötti, 19%-a 1-2 év közötti. Pápán a folyamatban volt 229 ügy 7%-a 3 éven túli, 4%-a 2-3 év közötti, míg 14%-a 1-2 év közötti ügy. A Tapolcai Városi Bíróságon folyamatban volt 119 ügyből 2,5% 3 éven túli, 3,3% 2-3 év közötti, 12% 1-2 év közötti. A Veszprémi Városi Bíróságon folyamatban volt 535 ügyből 0,2% (1 db) 4 éven túli, 0,4% (2 db) 3-4 év közötti, míg 2,8% 2-3 év közötti. A Veszprémi Törvényszék elsőfokú ügyszakában a 2012. október végén folyamatban volt 40 ügy 25%-a 3 éven túli, 18%-a 2-3 év közötti, 20%-a 1-2 év közötti.

A pertartam tekintetében a Veszprémi Városi Bíróság határozottan kedvező képet mutat, ám a törvényszéki elsőfok helyzete kifejezetten súlyos.

C./ Következtetések, megoldások

Külön vizsgálat alá vettem a hosszú pertartamú folyamatban lévő ügyeket. Azokat egyenként megvizsgálva az előregedés magyarázataként több konkrét okot találtam. Önkritikusan kezdve szerencsére nem sok ügyben a nem elég határozott és célratörő pervezetés, a nem kellő felkészültség okozza az eljárás elhúzódását. Ezekben az esetekben a bíróval történő megbeszélés, az eljárási törvényben biztosított lehetőségek alkalmazásának számonkérése, tárgyalási terv készíttetése lesz megoldás, folyamatos **ellenőrzés** mellett.

Ezen túlmenően az eljárások előregedésének három jól felismerhető oka tárult fel a vizsgálat során.

- ha az ügyérkezés tartósan meghaladja a bírák által feldolgozható ügymennyiséget, ez óhatatlanul vezet a fenti jelenséghez. Ebben az esetben a megoldás a bírói **létszám** igazítása a feladathoz.
- a fluktuáció hatása az ügyek előregedésére számszerűsítve kimutatható. A más bíróságra történő kirendelések, a gyesre távozó kollégák pótlása, stb. az átszignálások tömegét hozták magukkal. Ez elsősorban a Veszprémi Törvényszék elsőfokú ügyszakában, az Ajkai Városi Bíróságon illetve a Pápai Városi Bíróságon igazolható. A megoldás erre egyfelől a stabil, állandó bírói létszám, illetve a megfontoltabb átszignálási gyakorlat kialakítása. (Sok esetben tapasztaltam, hogy az iratokból nem lehet megállapítani az átszignálás okát, így annak indokoltságát sem lehet ellenőrizni, ezen változtatni szükséges.)
- a legmarkánsabb oksági kapcsolat az ügyek előregedése és az ügyek újraindulása között ismerhető fel. A Pápai Városi Bíróságon a 11db 3 éven túli ügyből 9, a 2-3 év közötti 11 ügyből 5 újraindult ügy, de még az 1-2 éves ügyek között is 9 ilyen ügy van. A Tapolcai Városi Bíróságon a 6 legöregebb ügyből 4 újraindult ügy, a Veszprémi Törvényszék elsőfokú ügyszakában a 3 éven túli ügyek majd fele újraindult. E körben a Veszprémi Törvényszék **hatályon kívül helyezési gyakorlatát** kell alaposan górcső alá vonni. Itt kívánok visszautalni a korábban említett rendszerszemléletű gondolkodásmódra. Indokolt olyan másodfokú gyakorlatot kialakítani, hogy amikor csak lehetséges, tehát ha az eljárási törvény lehetővé teszi, bizonyítás felvételével kell kiküszöbölni az

elsőfokú eljárás, illetve határozat hibáját, ugyanis a másodfok sokkal kedvezőbb, egyszerűbb eljárási rend mellett teheti ezt meg egy megismételt eljáráshoz képest. Ennek megvalósítása érdekében a kollégiumvezető feladata valamennyi hatályon kívül helyező határozat bekérése, megismerése, elemzése, majd a megállapításokhoz képest és szükség szerint a másodfokon eljáró bírakkal való egyeztetés.

Megítélésem szerint a pertartammal kapcsolatos előrelépésnek ezek a főbb megoldási módozatai, persze ezek csupán a fő csapásirányok, nem kizárólagos megoldást nyújtó megoldások.

A törvényszék elsőfokú ügyszakának idült problémája azonnali intézkedéseket igényel. A vezetői elveim között említettem már a rendszerben való gondolkodást. Tudom, hogy vannak a megyei bíróságainál súlyosabb helyzetben lévő bíróságok is. Ehhez képest nyilvánvaló, hogy külső segítséget (pl. további bírói státusz létesítésére) etikusan akkor kérhetünk, ha a belső tartalékokat feltártuk és mozgósítottuk. A törvényszéket (annak büntető ügyszakát) egészében és komplexitásában nézve elmondható, hogy a városi bíróságokról további segítséget nem várhatunk, tehát a törvényszék elsőfokú ügyszakában a törvényszék valamennyi büntetőbírájának közös feladata és felelőssége van. Többen óva intettek attól, hogy a pályaműben leírtam: a másodfokú bírácnak be kell segíteniük a törvényszéki elsőfokú bírácnak. Egyáltalán nem ördögtől való ötlet ez, nemcsak más bíróságokon ismerek ilyen megoldást, de a törvényszék polgári ügyszakában is hasonlóan jártak el. Ha minden másodfokú bíró csak 1 ügyet vállal, már az érezhető javulást jelent az elsőfoknak, miközben a másodfok még nem lehetetlenül el. Az igazságszolgáltatást, a bíróságot egész, egységes rendszernek tekintő szemlélet mellett ilyen besegítés ellen etikusan senki nem emelhet szót, ezért azt meg kell tennünk mihamarább.

Külön szót kell ejteni a helyi bíróságok szabálysértési ügyiről is. Évekre visszamenő vizsgálat alapján megállapítható, hogy évről-évre jelentősen növekszik az ügyérkezés, azonban a bíróságok mindenhol jól kezelik a megnövekedett ügyforgalmat. A törvényszék szabálysértési ügyforgalma minimális, teljes mértékben kezelhető. A városi bíróságokon szinte kivétel nélkül titkárok látják el a szabálysértési ügyintézés, kivétel ez alól a Tapolcai Városi Bíróság, ahol is a titkári feladatok közé két elmeógyógyintézet (Sümeg,

Doba) bírói szemléivel kapcsolatos teendők is tartoznak, melyek heti rendszerességgel elfoglaltságot jelentenek. A tapolcai teljes ügyforgalom azonban jelenleg megengedi a bírói ügyintézkedést azzal, hogy jövő év elejétől további titkári státusz létesül, így Tapolcán is titkár láthatja majd el a szabálysértési ügyszakot. Ezen túlmenően a Veszprémi Városi Bíróság egyik nyomozási bírója tárgyal még szabálysértési ügyeket, nagyjából $\frac{1}{4}$ munkaidőben, de ez a kolléga vette szárnyai alá a városi bíróságon tárgyaló titkárokat is. Ennek a patronálásnak szerintem szükséges lenne intézményesített formát találni, akár egy szabálysértési csoport felállításával is. Külön szükséges hangsúlyozni a szabálysértési ügyeket ellátó titkárok folyamatos, megújuló képzését.

Fontos megállapításnak tartom, hogy az ítélezés időszerűsége nem lehet öncél, nem mehet a szakmaiság rovására. Ugyanakkor a perek indokolatlan elhúzódása a büntetés hatékonyságát, az állampolgárok bíróság iránti bizalmát, elismertségét csökkenti, ez pedig a jogállamiságot ássa alá. Az időszerűség így nem öncél, de mindenképpen cél. A feladat tehát, ahogyan azt Deák Ferenc megfogalmazta : **„Az igazság kiszolgáltatása mielőbb hamaríttassék!”**

IV. Az ítélezés minőségének javításával, a minőségi ítélezés megteremtésével kapcsolatos tervek és eszközök

A bíróságok igazgatásában, a munkaszervezésben, az ellenőrzésben évtizedekre visszamenően jól működő rendszerek, módszerek, taktikák és praktikák alakultak ki s fejlődtek tovább. Időállóságukat, használhatóságukat a hatékonyságuk igazolja, vagy cáfolja. A szervezéstan tudományának, a technika világának robbanásszerű fejlődése nem kerülte el a bíróságokat sem. Új technológiák, az informatika vívmányai hatalmas lehetőségeket rejtenek a bíróságok számára is. Hasznuk nem megkérdőjelezhető, alkalmazásuk elmulasztása hatékonyságcsökkenést jelent. Az informatika felhasználása esetünkben, vagyis a kollégiumvezetői munkában azonban a direkt hatékonyság mellett olyan egyéb hatásokkal is jár, ami végső soron szintén a hatékony bírói munkát segíti elő. Természetesen az informatika alkalmazása sem lehet öncél, mellette a régi módszerek kisegítő jelleggel továbbra is hasznosíthatók.

Terveim között szerepel a törvényszék informatikai hálózatán belül kialakítani a büntetőkollégium saját intranetes honlapját. A kollégium honlapja a kollégium

tagjain és a megye büntetőbíráin túl, az igazgatási vezetők, illetve igény szerint más törvényszékek, ítélőtáblák kollégiumvezetői számára saját belépési kóddal lesz elérhető.

Az intranetes honlap a következő területeken lesz hasznosítva :

A./ Külön aloldalon, vagy alcímbe a kollégium eddigi összes állásfoglalását, határozatát, üléseinek jegyzőkönyvét gyűjtjük össze. A bíró kar jelentősen megfiatalodott, nyilvánvalóan további bírók, titkárok kinevezése is várható, akik eleddig legfeljebb szójhagyomány útján értesülhettek a kollégium korábbi munkájáról, ami nyilvánvalóan a hatékony bírói munka ellenében hat. Ugyanezen aloldalon ismerhetnék meg a kollégák a kollégium várható üléseinek időpontját, napirendjét, egyáltalán a kollégium munkatervét. Az oldalon lenne hozzáférhető a törvényszék működési szabályzata, a bíróságok ügyelosztási rendje. Ezen utóbbi adatok korábban is megismerhetők voltak, hiszen vagy papíralapon, vagy a belső levelezési rendszerben email formájában eljutottak az érintettekhez, amit vagy megőriztek, vagy nem, de a belső honlapon folyamatosan és egy helyütt lesznek elérhetőek.

B./ Külön jogszabályfigyelő aloldalt hoznánk létre, melyben a kollégiumvezető felhívna a bírák figyelmét a legfrissebb jogszabályi változásokra, kiegészítve természetesen kollégium működési területén relevanciával bíró alkotmánybírói határozatokra, Kúria véleményekre, jogegységi határozatokra, állásfoglalásokra, kollégiumvezetői értekezletek publikus döntésire, stb. Ezzel a módszerrel a lehető legnagyobb gyorsasággal és célirányosan ismerhetik meg az ítélkezési tevékenységük során hasznosítandó jogi környezetet.

C./ Az egyik legfontosabb aloldalnak egy olyan felületet szánok, amely a modern bírósági agora szerepét töltené be. Olyan alcím lenne, melyre mindenki és mindenki számára olvasható módon írna meg akár elvi jelentőségű, akár napi praktikus tárgyalásvezetési, jogértelmezési problémáját, tenne fel kérdéseket. Olyan közösségi tér lenne, amely megszüntetné a bíróságok térbeli elhelyezkedéséből fakadó elkülönültséget, de akár az egy bíróságon belüli partikularizációt (melynek jelét egyre többször tapasztaltam az utóbbi évek

bizonytalanságai miatt) is. Egymás melletti dolgozószobákban ugyanazon probléma megoldásán törik a fejüket a bírók, miközben, ha azokat megosztanák egymással, kiderülne, hogy a megoldás már rég adott. Az egymással való kommunikáció lehetőségének megteremtése önmagában hatékonyságnövelő hatású, de emellett az összetartozás élményének újbóli megismerését biztosítja, egyfajta csapatépítési módszer, s ez az, amit korábban áttételes hatékonyságnövelésnek jelöltem meg. És persze ez az a fórum, amiből a kollégiumvezető is megismerheti a bírókat foglalkoztató valódi problémákat, melyek alapul szolgálhatnak a tartalmas és eredményes szakmai értekezletek megtartásához.

D./ A kollégiumvezető és a bíró (titkár) közötti személyre szabott kapcsolatot teremtené meg az az aloldal, amely a bíró személyes aloldala lenne, abba a kollégiumvezetőn kívül csak az adott bíró léphetne be személyes jelszavával. Ez az aloldal tartalmazná a bíró személyes ügyforgalmi adatait a bírósági átlag viszonyszámaival együtt. Nem csupán az érkezés, befejezés, pertartam, stb. mennyiségi adatait tudná összevetni a bírósági, vagy akár országos átlaggal, hanem a minőségi mutatók (helybenhagyások, megváltoztatások, hatályon kívül helyezése) folyamatos megismerését is lehetővé tenné, szintén a bírósági átlaghoz viszonyítva. Ezzel a bíró el tudná önmaga is helyezni saját munkáját a bíróság mennyiségi és minőségi teljesítményéhez képest, ami egyfelől a helyes önértékelés alapja, másrészt a szakmai önbecsülésből eredő célkitűzések lehetőségét teremti meg.

Ez az aloldal nyújtana lehetőséget a tanácselnöki feljegyzések megismertetéséhez. A jelenlegi, illetve a közelmúlt gyakorlata szerint a tanácselnöki feljegyzések ismertetésére évente 1-2 alkalommal úgy került sor, hogy a kollégiumvezető a tanácselnökökkel végigjárva a bíróságokat személyes elbeszélgetés keretében ismertette a feljegyzéseket. Ez a gyakorlat egyszerre tartalmazott jó és rossz elemeket. A tanácselnöki feljegyzések évente, vagy félévente történő ismertetése nem szolgálta kellően az időszerűség követelményét. A kollégium honlapjának személyes aloldalán a tanácselnöki feljegyzés elkészültét követően nyomban megismerheti azt a bíró, így a hibák kiküszöbölése sem csúszik időben. Ez különösen az fiatalabb, mármint kevesebb gyakorlattal rendelkező bírák esetében fontos, mielőtt még rögzül, beépül egy típushiba, ügyek sokaságát téve tönkre. A jelenlegi gyakorlatnak azonban az a megoldása, hogy személyes találkozón történt a feljegyzés ismertetése,

álláspontom szerint kiváló megoldás az alábbiak miatt. A tanácselnöki feljegyzések alapvető célja a bírói munka hibáinak feltárása, kiküszöbölése. Véleményem szerint ennek három szintje van. Az első a határozat érdemi felülbírálata, az alapvető eljárási kérdések, a büntetőjogi főkérdések és járulékos kérdések vizsgálata a másodfokú bíróság részéről. Vannak azonban olyan körülmények, amiket nem érdemes, sőt nem szabad másodfokú határozatban leírni, vagy, mert az ügyre semmilyen negatív hatással nem volt, vagy, mert nem tartozik a bíróságon kívüliekre. Ezen körülmények tisztázására alkalmas lehet a tanácselnöki feljegyzés. És persze vannak olyan körülmények is, amik még a tanácselnöki feljegyzésbe, vagyis írásos dokumentumba sem valók, de négyszemközti elbeszélgetés alkalmával rendezhetők. Ezért, bár nagy híve vagyok az elektronikus kommunikációnak, a személyes találkozásoknak a jövőben is szerepet szánok. Egy ilyen méretű törvényszéken, mint a veszprémi, elvárható és megoldható, hogy a kollégiumvezető havonta egyszer személyesen is találkozzon a bírakkal, én legalábbis ezt tervezem.

A bírák személyes aloldala a fentieken túl az ellenőrzésnek is jó terepe. A bíró a személyes aloldalán jelenti a 30 napot meghaladott írásba nem foglalt határozatokat, melyeket a kollégiumvezető megvizsgál, illetve a 60 napos írásbafoglalási határidő letelte előtt 5 nappal is le kell jelenteni az írásba nem foglalt ítéleteket. Utóbbi esetben a fenyegető késedelem előzetes bejelentési kötelezettsége – mivel az első lépés a bíróé – eleve sarkallja a bírót a megoldásra, ugyanakkor a kollégiumvezető közbelépésre is megfelelő időt biztosít.

E./ Külön aloldalt tervezek „Acta Iuridica Vespremiensis” néven, ahol a bírák és titkárok akár tudományos igényű, akár napi probléma szintjén megjelenő gondolataikat vetnék „papírra”. Az itt gyűjtött, kommentált, opponált dolgozatok, tanulmányok az egyre fontosabbá váló publikációs tevékenység bázisa lehetne, így forrása a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága Büntetőjogi Munkabizottsága tevékenységének.

Az ítélkezés minőségi színvonala emelésének alapja a képzés. Olyan légkör, morál megteremtése szükséges, ahol a bírónak belső igénye van az önképzésre és a külső képzéseken való részvételre. Ennek támogatása a kollégiumvezető feladata is.

IV. A kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú tervek és azok megvalósításának ütemezése :

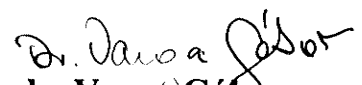
- a törvényszék büntető ügyszakának megszervezése, valójában teljes újjászervezés szükséges, ennek keretében 2 stabil, állandó fellebbviteli tanács felállítása, a tanácselnöki pozíciók rendezése, a törvényszéki elsőfokú munkateher optimalizálása,
- a fentiekhez kapcsolódóan az ügyelosztási, helyettesítési rend átalakítása,
- sürgős intézkedést igényel az új Btk. hatálybalépésére történő felkészülés, ennek keretében legalább 3 szakmai értekezletet kell tartani a hatálybalépés időpontjáig (2013. július 1.). A 3 szakmai értekezlet lebonyolításában egyrészt a kollégium tagjainak, de a kollégiumi tagsággal nem rendelkező bírónak közreműködésére számítok, sőt azt elengedhetetlennek tartom. A 2012. novemberében tartott országos kollégiumvezetői értekezlet tapasztalatai alapján rendkívül sok jogértelmezési munka vár ránk, már csak azért is, mert a Btk. változása maga után vonja a Bv. tvr., illetve a Be. változását is, amely változásokra is olyképpen szükséges felkészülni, hogy a gyakorlati alkalmazás készség szintű, zökkenőmentesen legyen;
- a pályamű megírásához elvégzett vizsgálat feltárta azt a körülményt is, hogy másodfokon megváltoztatással zárult ügyek nagy része csupán járulékos kérdéseket, ezen belül a civilisztika területét érintő kérdéseket érint (pl. polgári jogi igény, kamatkövetelés, illeték, zár alá vétel, stb.), melynek tisztázására a polgári kollégium vezetőjétől kérek segítséget egy szakmai nap keretében.
- bár már viszonylag hosszabb idő eltelt a fiatakorúak ügyeinek, illetve a közlekedési ügyek elbírálásával kapcsolatos illetékességi szabályok megváltozása óta, azonban úgy érzem, hogy e körben a nem székhelyi bíróságokat indokolatlanul magukra hagytuk, így még most sem késő ezen ügycsoportokkal kapcsolatban célzottan a nem székhelyi bíróságok

bírái részére központi oktatást tartani, a már begyűjtött tapasztalatokat elemezni.

- a Btk. hatálybalépését követően is szükséges szakmai értekezleten a tapasztalatok értékelése, miként a szabálysértéssel kapcsolatos gyakorlat elemzése is szükséges, ez azonban részszakmai nap keretében is megoldható, tehát csak az ügyszakkal érintettek részvétele mellett;
- meglehetősen sok bíróvizsgálat elvégzése vár a kollégiumvezetőre, illetve munkamegosztás keretében az erre jogosult személyekre, ezeknek a vizsgálatoknak 2013-ban meg kell történniük,
- a 2013-as ítélkezési szünetet követően a kollégiumnak meg kell vitatni a törvényszék elsőfokú ügyszakának helyzetét, a célul tűzött előrelépés értékelését, a további teendők előírását.

A most hivatalba lépő kollégiumvezetőnek nehéz dolga lesz, temérdek feladat vár rá, érdekek ütközését kell megfelelő empátiával és kompromisszumkészséggel megoldania, súlyos döntések előtt áll. A most hivatalba lépő kollégiumvezetőnek könnyű dolga lesz, mert remek jogászokkal és kiváló emberekkel foghat hozzá a feladatok elvégzéséhez.

Veszprém, 2012. november 28.

dr. Varga Gábor

